

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О. Б. Жильцов
« 11 » жовтня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Університетські студії: Вступ до фаху «Журналістика»

для студентів

спеціальності 061 Журналістика

освітнього рівня «бакалавр»

освітньої програми Журналістика

спеціалізація Журналістика та інформація

Київ — 2019

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма: 0915/19
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« 11 » жовтня 2019 р.

Укладач:

Погребняк Інга Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики та нових медіа

Викладач:

Погребняк Інга Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики та нових медіа

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри журналістики та нових медіа

Протокол від 24 . 08.2019 р. № 1

Завідувач кафедри (В.О. Гандзюк)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми

_____._____.2019 р.

Гарант освітньої програми (М. С. Васьків)

Робочу програму перевірено

_____._____.2019 р.

Заступник директора Інституту журналістики (Росінська О.А.)

Пролонговано:

на 20 ____ /20 ____ н.р. _____ (_____), “ ” 20 ____ р., протокол № ____
на 20 ____ /20 ____ н.р. _____ (_____), “ ” 20 ____ р., протокол № ____
на 20 ____ /20 ____ н.р. _____ (_____), “ ” 20 ____ р., протокол № ____
на 20 ____ /20 ____ н.р. _____ (_____), “ ” 20 ____ р., протокол № ____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60	
Курс	1	
Семестр	1	
Кількість змістових модулів з розподілом	2	2
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, зокрема:	60	60
Аудиторні	28	8
Модульний контроль	4	–
Семестровий контроль	–	–
Самостійна робота	28	52
Форма семестрового контролю	Залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою модуля «Університетські студії: Вступ до фаху «Журналістика» є ознайомлення студента з системою мас-медіа, а також з специфікою роботи журналіста в сучасному інформаційному полі.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів з сучасною системою мас-медіа в Україні та світі;
- познайомити з різними теоріями функціонування преси;
- отримати уявлення про інформаційний простір;
- ознайомитись із особливостями роботи журналіста;
- отримання уявлення про систему жанрів (погляди різних наукових шкіл).

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Вивчивши дисципліну «Університетські студії (модуль «Вступ до фаху

«Журналістика»)» студент повинен:

Бути компетентним у:

- сучасній системі світового та українського інформаційного ринків;
- теорії функціонування преси (взаємодії преси та влади; преси та суспільства);
- основних функціях та принципах журналістики;
- методах збору інформації;
- характеристиці жанрів та жанровій системі сучасної преси.

Мати компетентності:

- застосовувати на практиці свої знання, отримані в курсі;
- застосовувати надбані навички при підготовці журналістських матеріалів;
- збирати необхідну для написання матеріалів інформацію;
- працювати із джерелами інформації;
- брати інтерв'ю;
- орієнтуватися в методах збору інформації та застосування найдоречнішого для написання матеріалу;
- чітко виділяти різні групи жанрів: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні;
- визначати жанр майбутнього матеріалу, сформувати його структуру, включивши всі обов'язкові елементи.

У процесі вивчення дисципліни студенти набувають таких компетентностей: **ЗК 3** - Здатність до креативності; **ЗК 5** – Здатність до координації дій з іншими; **ЗК 6** - Здатність особистості сприймати, оцінювати і розуміти свої та чужі емоції і вміння керувати емоціями; **ЗК 9** - Здатність до комунікацій; **ЗК 10** - Здатність до когнітивної гнучкості; **ФК 1** – Здатність розуміти особливості суспільних процесів; мати знання з правових та етичних засад журналістики; володіти процесами журналістської діяльності; **ФК 4** - Здатність оперативно збирати інформацію, мати глибокі базові знання з різних

галузей.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки фахівців напряму 061 Журналістика дисципліна «Університетські студії: Вступ до спеціальності «Журналістика» є третім тематичним модулем комплексної дисципліни «Університетські студії». У системі дисципліни «Університетські студії», модуль «Вступ до фаху «Журналістика» співвідноситься як ½ всієї дисципліни (оскільки з 4 кредитів дисципліни, 2 кредити припадає на модуль «Вступ до фаху «Журналістика».

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

№	Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин за видами робіт					
			Аудиторна					Самостійна
			Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. «Інформаційний підхід у журналістиці»								
1	Предмет і завдання курсу	8	2	2				
2	Комунікативні форми журналістики	8	2	2			8	
3	Зародження та розвиток журналістики	8	2	2			8	
4	Журналістика як система ЗМІ	8	2	2				
	Модульний контроль	2						
	<i>Разом</i>	34	8	8			16	
Змістовий модуль 2. «Професійні стандарти журналістської діяльності»								
5	Система національних медіа. Глобалізаційні процеси. Захист інформаційного простору	8	2	2			4	
6	Жанри журналістських текстів	8	2	2			4	
7	Інфографія як різновид візуальної інформації	8	2	2			4	
	Модульний контроль	2						
	<i>Разом</i>	26	6	6			12	
	<i>Усього</i>	60	14	14			28	

Тематичний план для заочної форми навчання

№	Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин за видами робіт				
			Аудиторна				
			Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні
Змістовий модуль 1. «Інформаційний підхід у журналістиці»							
1	Предмет і завдання курсу.	30	2	2			26
	<i>Разом</i>	30	2	2			26
Змістовий модуль 2. «Професійні стандарти журналістської діяльності»							
2	Система національних медіа. Глобалізаційні процеси. Захист інформаційного простору	30	2	2			26
	<i>Разом</i>	30	2	2			26
	<i>Усього</i>	60	4	4			52

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 «Інформаційний підхід у журналістиці»

Лекція 1. Предмет і завдання курсу.

Поняття «журналістика». Університетська підготовка журналістів. Нова журналістська формація. Система сучасних мас-медіа.

Література: 1, 3

Лекція 2. Комунікативні форми журналістики

Жанри журналістських текстів: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні, сатирично-гумористичні.

Література: 1, 2

Лекція 3. Зародження та розвиток журналістики

Причини та умови виникнення журналістської діяльності. Основні історичні етапи розвитку журналістики. Протожурналістські явища. Зародження інформаційних процесів. Особливості розвитку світової та української журналістики у XIX столітті. Розвиток журналістики в XXI ст. Світова та українська журналістика.

Література: 1, 2, 3, 8, 9

Лекція 4. Журналістика як система ЗМІ

Журналістика як система ЗМІ. Інформаційний простір. Потенційна і реальна аудиторія ЗМІ. Інфраструктура ЗМІ. Типологія ЗМІ. Газета як тип видання. Диференціація сучасного телебачення. Радіомовлення у структурі ЗМІ. Інформаційні агентства та інші форми інформаційного обслуговування ЗМІ. Система засобів масової інформації: сучасний стан і тенденції розвитку.

Література: 1, 5, 6, 7

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

«Професійні стандарти журналістської діяльності»

Лекція 5. Система національних медіа. Глобалізаційні процеси. Захист інформаційного простору

Журналістика в системі соціальних інститутів. Масова комунікація. Нові електронні засоби. Традиційні види журналістики. Соціальні медіа. Конвергентні медіа. Інформаційний просторі України та світу. Проблема захисту національного інформаційного простору. Інформаційні війни.

Література: 1, 2, 3, 11

Лекція 6. Жанри журналістських текстів.

Жанроутворювальні чинники в журналістиці: об'єкт відображення; призначення виступу; масштаб охоплення дійсності, масштаб узагальнення; особливості літературно-стилістичних засобів вираження задуму. Класифікація жанрів і поділ їх на групи: 1) Інформаційні жанри; 2) Аналітичні жанри; 3) Художньо-публіцистичні жанри; 4) Сатирично-гумористичні. *Література:* 1, 3, 4, 5, 6

Лекція 7. Інфографіка як різновид візуальної інформації

Фотографії, малюнки, мапи, схеми, графіки, фотохроніка, фоторепортаж, фотозамітка, розширена фото замітка, фотонарис, фотозвинувачення, фотофейлетон.

Література: 3, 4, 5, 6, 7, 12

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів **Денна форма**

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	3	3
Відвідування семінарських занять	1	4	4	3	3
Робота на семінарському занятті	10	4	40	3	30
Виконання завдань для самостійної роботи	25	1	25	1	25
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
<i>Разом</i>			98		86
Максимальна кількість балів: 184					
Розрахунок коефіцієнта: $184 : 60 = 3,06(2)$					

Заочна форма

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	25	1	25	1	25
<i>Разом</i>			37		37
Максимальна кількість балів: 74					
Розрахунок коефіцієнта: $74 : 60 = 1,23(2)$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. «Інформаційний підхід у журналістиці»

Тема 2. Комунікативні форми журналістики

Знайти приклади зі ЗМІ використання різних жанроформів. Приклади маніпулювання за допомогою жанрів суспільно-важливої інформації.

Література: 1, 2

Тема 3. Зародження та розвиток журналістики

Проаналізувати основні віхи розвитку журналістики як науки, визначити головні напрями сучасної журналістики

Література: 1, 2, 3, 8, 9

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

«Професійні стандарти журналістської діяльності»

Тема 5. Система національних медіа. Глобалізаційні процеси. Захист інформаційного простору.

Із сучасних ЗМІ (українські, російській та світові) обираються приклади інформаційної війни між Україною та Росією.

Література: 1, 2, 3, 11

Тема 6. Жанри журналістських текстів

Із сучасних ЗМІ добираються приклади порушення модифікації жанрів.

Література: 1, 3, 4, 5, 6

Тема 7. Інфографія як різновид візуальної інформації

Студент аналізує найбільш популярні різновиди візуальної інформації (аналізує найбільш маніпулятивні приклади використання інфографіки).

Література: 1, 3, 4, 5, 6

Критерії оцінювання самостійної роботи

Перевірка самостійно виконаних завдань здійснюється на контрольній модульній роботі.

Критерії оцінювання відповіді:

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Контрольна модульна робота включає:

1. десять тестових завдань;
2. письмова робота;

Критерії оцінювання:

1. Максимальна оцінка — 25 балів.
2. Тестові завдання: за кожну правильну відповідь - 1 б.
3. Письмова робота: 15 б.
4. Оцінюватимуться самостійність мислення, аргументованість тез, використання фактичного матеріалу.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Дайте визначення комунікації. Охарактеризуйте її основні ознаки.
2. Охарактеризуйте специфіку масової комунікації..
3. Назвіть складові масової комунікації в Україні.
4. Дайте визначення інформації. Інформація в журналістиці.
5. Поясніть, які способи і засоби застосовуються для ідеологічного обеззброєння української спільноти?

6. Проаналізуйте інформаційний простір та інформаційну політику: взаємозв'язок і взаємозалежність.

7. Розкрийте питання про право журналіста на помилку. Чи завжди помилка є брехня?

8. Назвіть документи, які регулюють свободу слова в світі і в Україні.

9. Поясніть, у чому полягає обмеження свободи слова. Наслідки порушення законного обмеження.

10. Схарактеризуйте націоналізм як явище в новітній світовій історії.

11. Дайте відповідь, чи потрібна Україні державна ідеологія? Обґрунтуйте.

12. Розкрийте питання про державну інформаційну політику та її завдання.

13. Проаналізуйте державну ідеологію й українські ЗМІ. Ідеологічна позиція та відповідальність журналістів.

14. Розкрийте національну ідею у ЗМІ та наповнення її сучасним змістом.

15. Розкрийте зміст і суть державної ідеології.

16. Позиція журналіста – як ви її розумієте? Способи вираження авторської позиції.

17. Розкажіть про методи журналістського розслідування.

18. Поясніть, як залежить журналістика від суспільства, як суспільство впливає на журналістику?

19. Назвіть, які ви знаєте антиукраїнські течії в Україні?

20. Поясніть, від чого залежить творчий потенціал колективу?

21. Розкрийте роль секретаріату редакції у випуску газети.

22. Проаналізуйте внутріредакційні комунікації, їхня роль в житті колективу.

23. Розкрийте причини суперечностей і колізій між владою та засобами масової інформації.

24. Схарактеризуйте робоче місце та інструментарій журналіста.

25. Назвіть найсуттєвіші правила поведінки журналіста в колективі.
26. Прокоментуйте діалектику категорій “свобода” і “необхідність” та її значення для масової інформації.
27. Поясніть, у чому полягає свобода журналіста та як вона реалізовується в житті?
28. Назвіть головні принципи журналістської професії: дотримання на практиці.
29. Розкрийте жанрову й тематичну спеціалізацію журналіста.
30. Проаналізуйте джерела інформації і незалежність журналіста. Діалектика цих понять.
31. Схарактеризуйте активну роль журналіста та форми її виявів.
32. Назвіть види редакційного планування.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно A	90–100
Дуже добре B	82–89
Добре C	75–81
Задовільно D	69–74
Достатньо E	60–68
Незадовільно FX	35–59
Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу F	1–34

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ

«Вступ до фаху «Журналістика»

(денна форма)

Разом: 60 год., з них лекційних – 14 год., семінарські заняття – 14 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 28 год., підсумковий контроль – ПМК

Тижень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модуль	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2		
Назва модуля	Інформаційний підхід у журналістиці				«Професійні стандарти журналістської діяльності»		
Кількість балів за модуль	98 балів				86 балів		
Лекції	I	II	III	IV	V	VI	VII
Теми лекцій	Предмет і завдання курсу I б.	Комунікативні форми журналістики I б.	Зародження та розвиток журналістики I б.	Журналістика як система ЗМІ I б.	Система національних медіа. Глобалізаційні процеси. Захист інформаційного простору I б.	Жанри журналістських текстів. I б.	Інфографія як різновид візуальної інформації I б.
Теми семінарських занять	Предмет і завдання курсу II б.	Комунікативні форми журналістики II б.	Зародження та розвиток журналістики II б.	Журналістика як система ЗМІ II б.	Система національних медіа. Глобалізаційні процеси. Захист інформаційного простору II б.	Жанри журналістських текстів. II б.	Інфографія як різновид візуальної інформації II б.
Самостійна робота	Самостійна робота 1 (25 б.)				Самостійна робота 2 (25 б.)		
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 б.)				Модульна контрольна робота 2 (25 б.)		
Підсумковий контроль	Залік						

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ

«Вступ до фаху «Журналістика»

(заочна форма)

Разом: 60 год., з них лекційних – 4 год., семінарські заняття – 4 год., самостійна робота – 52 год., підсумковий контроль – ПМК

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модуль	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2		
Назва модуля	Інформаційний підхід у журналістиці				«Професійні стандарти журналістської діяльності»		
Кількість балів за модуль	37 балів				37 балів		
Лекції	I	II	III	IV	V	VI	VII
Теми лекцій	Предмет і завдання курсу I б. 1 б.				Система національних медіа. Глобалізаційні процеси. Захист інформаційного простору I б.		
Теми семінарських занять		Предмет і завдання курсу II б.				Система національних медіа. Глобалізаційні процеси. Захист інформаційного простору II б.	
Самостійна робота	Самостійна робота 1 (25 б.)			Самостійна робота 2 (25 б.)			
Підсумковий контроль	Залік						

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Обов'язкова:

1. Москаленко А. З. Теорія журналістики : Навчальний посібник / А. З. Москаленко. – К. : Експрес-об'ява, 1998. – 334 с.
2. Іванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики: Навчальний посібник / Валерій Іванов ; За науковою редакцією В. В. Різуна — К.: Центр Вільної Преси, 2010. — 258 с.
3. Карпенко В. Журналістика: основи професіональної комунікації / Віталій Карпенко. – К.: Нора-прінт, 2002. – 348 с.

Додаткова:

4. Журналістський фах: газетно-журнальне виробництво: навч. посіб. / Т. О. Приступенко, Р. В. Радчик, М. К. Василенко та ін.; за ред. В. В. Різуна. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. – 352 с.
5. Гриценко О. М. Основи теорії міжнародної журналістики / О. М. Гриценко, В. І. Шкляр – К.: ВПЦ «Київський університет», 2002. – 304 с.
6. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: підручник / В. Й. Здоровега. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Львів: ПАІС, 2004. – 268 с.
7. Тертычный А. А. Жанры периодической печати: учеб. пособ. / А. А. Тертычный. – М.: Аспект Пресс, 2000. – 312 с.
8. Закон України «Про інформацію». – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
9. Закон України «Про доступ до публічної інформації». – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-171>
10. Комісія з журналістської етики. – Режим доступу: <http://www.cje.org.ua/>
11. Media Sapiens. – Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua/>
12. Вуароль М. Гід газетяра / Вуароль Мішель. – К., 2000. – 62 с.
13. Cairo A. The Functional Art. An introduction to information graphics and visualization. - 2013. - 363 с.

Додаток 1

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ (денна форма)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 «Інформаційний підхід у журналістиці»

Тема 1. Предмет і завдання курсу.

На семінарському занятті студенти створюють модель українських мас-медіа. Добирають приклади (перелік найбільш популярних медіа кожного виду (газети, журнали, телебачення, радіо, Інтернет-ресурс (інтернет-телебачення, інтернет-радіо), інформаційні агентства)). Іде обговорення переваг та недоліків кожного з видів журналістики.

Література: 1, 3

Тема 2. Комунікативні форми журналістики

Студенти намагаються дати характеристику використання різних жанрів у сучасному медіа-просторі. Розглядається питання свободи преси.

Література: 1, 2

Тема 3. Зародження та розвиток журналістики

Вивчення генези питання появи журналістики та визначення головних історичних артефактів означеної теми.

Література: 1, 2, 3, 8, 9

Тема 4. Журналістика як система ЗМІ

Аналіз типології ЗМІ, визначення потенційної аудиторії. Студенти визначають найбільш впливовіші ЗМІ на сьогодні.

Література: 1, 5

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

«Професійні стандарти журналістської діяльності»

Тема 5. Система національних медіа. Глобалізаційні процеси. Захист інформаційного простору.

Глобальний інформаційний простір: небезпеки та переваги. Створення інформаційного суспільства. Захист національного простору. Іде одговорення інформаційної війни між Україною та Росією. Створюються можливі варіанти протидії інформаційної агресії.

Література: 1, 2, 3, 11

Лекція 6. Жанри журналістських текстів.

Інформаційні жанри. Замітка, розширена замітка, анонс, звіт, репортаж, інтерв'ю, гасло, інформаційний огляд, хроніка, репліка, замальовка. Есе, зарисовка, нарис. Анекдот, фейлетон, гумореска, байка, епіграма, усмішка, памфлет, пародія, шарж.

Література: 1, 3, 4, 5, 6

Тема 7. Інфографія як різновид візуальної інформації

Аналіз витоків інфографіки, характеристика графічних засобів, зображувальна журналістика.

Література: 3, 4, 5, 6, 7, 12.

Додаток 2

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

(заочна форма)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

«Інформаційний підхід у журналістиці»

Тема 1. Предмет і завдання курсу.

На семінарському занятті студенти створюють модель українських мас-медіа. Добирають приклади (перелік найбільш популярних медіа кожного виду (газети, журнали, телебачення, радіо, Інтернет-ресурс (інтернет-телебачення, інтернет-радіо), інформаційні агентства)). Іде обговорення переваг та недоліків кожного з видів журналістики.

Література: 1, 3

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

«Професійні стандарти журналістської діяльності»

Тема 5. Система національних медіа. Глобалізаційні процеси. Захист інформаційного простору.

Глобальний інформаційний простір: небезпеки та переваги. Створення інформаційного суспільства. Захист національного простору. Іде одговорення інформаційної війни між Україною та Росією. Створюються можливі варіанти протидії інформаційної агресії.

Література: 1, 2, 3, 11